

MONIKULTTUURISEN OPPIJAN TUEN MENETELMÄPAKKI

Ohjaan ja tuen monikulttuurista oppijaa -hanke 2022–2023

Lukijalle

Tervetuloa tutustumaan *Monikulttuurisen oppijan tuen menetelmäpakkiin!* Materiaalin tarkoituksena on lisätä taitoa tukea ja ohjata monikulttuurisia oppijoita sekä antaa työhön konkreettisia työkaluja. Käytännönläheiset menetelmät on koottu Spesia asiantuntijapalveluiden toteuttamassa ja OPH:n rahoittamassa Ohjaan ja tuen monikulttuurista oppijaa -hankkeessa vuosina 2022–2023. Hankkeessa toteutettiin kaksi kertaa 10 opintopisteen koulutuskokonaisuus, jonka aikana osallistujat jakoivat innokkaasti erilaisia menetelmävinkkejään.

Hankkeen tavoitteena oli lisätä opetushenkilöstön taitoja tunnistaa monikulttuuristen oppijoiden oppimisvaikeuksia ja oppimista vaikeuttavia tekijöitä sekä kohdentaa tukitoimia niitä tarvitseville. Koulutukset antoivat valmiuksia myös kulttuuri- ja kielitietoisien ja toiminnallisen opetuksen toteuttamiseen sekä yksilöllisten polkujen ja tukitoimien suunnitteluun. Palautteiden perusteella hanke lisäsi osallistujien valmiuksia tukea oppimista, kotoutumista ja yhteiskuntaan integroitumista. Koulutukset lisäsivät myös osallistujien verkosto-osaamista sekä työssäjaksamista. Koulutukset suunnattiin ammatillisen koulutuksen, valmentavan ja valmistavan koulutuksen, perusopetuksen yläkoulujen sekä kotoutumiskoulutusten opetus- ja ohjaushenkilöstölle. Koulutuksiin osallistui kaikkiaan 44 henkilöä 19 eri organisaatiosta.

Jo hankehakemuksessa ideoimme julkaisun kokoamista eri menetelmistä, jotta arjessa hyväksi havaittuja keinoja saataisiin jaettua laajemmin. Erityisen iloisia olemme siitä, että osallistujat jakoivat koulutuksissa menetelmävinkkejään Howspace-verkkoalustalla vilkkaasti. Yhteisesti sitouduttiin tähän julkaisuun ja sen jakamiseen Avointen oppimateriaalien kirjastossa.

Julkaisun toimittajina olemme ottaneet oikeuden jäsenellä, ryhmitellä, yhdistellä ja lyhentää koulutuksissa jaettuja menetelmäkuvauksia helposti luettavaan muotoon. Olemme myös sisällyttäneet menetelmäkuvauksiin koulutuksiin osallistuneiden jakamia tärkeitä materiaalinkkejä, vaikka osa näistä linkeistä varmasti aikanaan vanhenevat.

Lämmin kiitos kaikille koulutuksiimme osallistuneille ja aktiivisesti arjen vinkkejään jakaneille! Toivomme, että niistä on hyötyä mahdollisimman monelle ammattilaiselle monikulttuuristen oppijoiden ohjaamiseen, opettamiseen ja tukemiseen.

Tuula Niskanen, Spesia Asiantuntijapalvelut, hankkeen projektipäällikkö

Maarit Sorjonen, Spesia Asiantuntijapalvelut, hankkeen vastuukouluttaja

Iisa Kanerva, Spesia Asiantuntijapalvelut, projektisuunnittelija

Sisältö

Lukijalle 2

1. Kielen oppimisen tuki 4

2. Oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja tuen menetelmät 10

3. Vahvuus- ja voimavarakeskeiset menetelmät 18

4. Toiminnanohjauksen tuki 21

5. Tunnetaidot ja mielen hyvinvointi 24

6. Toiminnalliset ja luovat menetelmät 29

7. Digitaaliset tuen menetelmät 36

8. Ammatillisten opintojen ja työelämässä oppimisen tuki 38

9. Muut menetelmät ja vinkit 44

1. Kielen oppimisen tuki

Alkeita opiskelevalle

Naapuri hississä

Naapuri hississä on työkirja luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetukseen. Sen avulla opetetaan suomen kieltä aakkosista alkaen. https://www.hel.fi/static/opev/virasto/naapuri+hississa_koko+materiaali.pdf

Osaan suomea

Mikäli opetat suomen kielen alkeita, kannattaa tutustua Vanajaveden kotoutumiskoulutuksen sivustoihin. Sieltä löytyy runsaasti eritasoisia s2-tehtäviä. Sivustolta löytyy joitakin tehtäviä myös pidemmällekin edenneille oppijoille. www.osaansuomea.fi

Osaan Suomessa

Sivustolta löytyy paljon materiaaleja, joiden avulla voi vahvistaa oppijan suomen kielen perustaitoja: luku- ja kirjoitustaitoa, numerotaitoja ja tietoteknisiä taitoja. Sivuston harjoitteiden avulla voi lisätä myös suomalaisen kulttuurin tuntemusta. Sivusto on suunnattu kotoutumiskoulutuksen oppijoille.

<https://osaansuomessa.fi/>

Koto-Suomi

Koto-Suomi on maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen tarkoitettu oppimateriaali. Siinä keskitytään yhteiskuntatiedon ja työelämätaitojen sisältöihin. Materiaaliin on lisätty suomen kielen opetussisältöjä integroidusti. Materiaalia voi käyttää myös muissa maahanmuuttajakoulutuksissa. Sivulle on koottu materiaalit ja opettajan lisämateriaalit. [Koto-Suomi - Helsingin aikuisopisto \(helao.fi\)](#)

Edistyneemmälle kielen oppijalle

Lausumisen ja ääntämisen harjoittelua

Menetelmä toimii suomen lausumisen opettelun tukena vähän edistyneemillä opiskelijoilla, jos opiskelijat osaavat latinalaiset kirjaimet. Riittää, että suomea jo vähän ehtinyt harjoitella ja puhua. Tätä teen kaikilla kursseillani.

1. Jaetaan opiskelijoille paperi, jossa on kaksisarakkeinen taulukko:
  - a) Vasemmassa sarakkeessa on lauseita (yksi per solu), jotka olen miettinyt sen mukaan, että käytän niissä sanoja, diftongeja tai konsonanttiyhdistelmiä tms., jotka ovat osoittautuneet opiskelijoille hankaliksi lausua.
  - b) Oikea sarake on tyhjä.
2. Opiskelijat lausuvat vuorollaan yhden lauseen
3. Opettaja kirjoittaa tyhjään oikeaan sarakkeeseen opiskelijan lausuman lauseen siinä kirjoitusasussa, miten hän sen lausui, ja kaikki opiskelijat näkevät kaiken videotykin kautta.
4. Tämän jälkeen opettaja lausuu ääneen sen, mitä opiskelija sanoi eli miltä mahdollinen virhe kuulostaa.

5. Tämän jälkeen opettaja lausuu lauseen oikein.
6. Opiskelija toistaa opettajan perässä, kunnes lausuminen on mennyt oikein.
7. Lopuksi opettaja katsoo ja analysoi mikä virhe oli, jos sellainen on ollut.

Suomikoulujen tuki

Suomikoulujen tuki- sivuston avulla pääset harjoittelemaan YKI-kielitaitokokeeseen: <https://www.suomikoulut.fi/yki/>

Dialang

Dialangin avulla voit arvioida 14 eri eurooppalaisen kielen taitoa. Testattavia taitoja ovat lukeminen, kirjoittaminen, kielioppi, kuuntelu ja sanasto. Saat viitteitä siitä, millä kielitaidon portaalla oppija on. <https://dialangweb.lancaster.ac.uk/>

IKI-TARU- sivusto

IKI-TARU-lukuteatterisivusto antaa vinkkejä eläytyvään lukemiseen. Kyseessä on alkujaan peruskouluun suunnattu lukusujuvuutta kehittävä menetelmä. Tämä menetelmä soveltuu siis toistoharjoitteluun. Lukuteatteria käyttämällä oppija voi myös harjoitella kirjainten tunnistamista ja luetun ymmärtämistä. [Lukuteatteri | IKI-TARU | Tarinoilla lukijaksi \(utu.fi\)](#)

Konferenssisanastoa

Viralliset tahot tuottavat erikoissanastoja, joita voi hyödyntää eri ammateissa. Tässä kokoussanastoa suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Materiaali on Helsingin yliopiston kielikeskuksen tuottamaa. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-05/kokous- ja_konferenssisanasto_suomi-englanti-venaja.pdf

Vinkkejä monenlaisten oppijoiden opetukseen

Menetelmä suomen kielen harjoitteluun

Testasin oman ryhmäni kanssa menetelmää, joka sopii kaikille. Hyvin heikosti suomea tai äidinkieltään kirjoittaville 1. osion voi tehdä myös piirtämällä.

Ensin kerron haluamani aihepiirin, jota toivon opiskelijoiden käsittelevän. Olen kysellyt tätä mallia apuna käyttäen esimerkiksi opintokäynnin tunnelmia.

Alla ohjeet opiskelijalle:

- . Kirjoita tai piirrä aiheesta omalla äidinkielelläsi.
- . Kirjoita sama teksti suomeksi omin sanoin.
- . Kerro suullisesti, mitä kirjoitit.

” Hei, olipa hyvä vinkki tämä, että kirjoittavat ensin omalla äidinkielellä ja sitten suomen kielellä sekä sitten vielä suullisesti. Aion kokeilla tätä.”

.....

” Tämä tapa toimisi myös digitaalisten tehtävissä. Tuon suullisen voisi vaikka videoida, niin tulisi siihen digijuttuakin mukaan.”

.....

Osallisena verkossa

Osallisena verkossa –sivustolle on koottu paljon erilaista kielen opetukseen liittyviä materiaalia. Kokonaisuus on erittäin laaja. Kannattaa käydä tutustumassa tähän kattaukseen [S2-MATERIAALEJA | osallisenaverkossa:](#)

Infofinland

Infofinland-sivusto sisältää monia eritasoisia suomen kielen kursseja. Sivustolla voi katsoa videoita, kuunnella podcasteja tai ladata sovelluksia. Sen avulla voit myös opiskella kielioppia ja sanastoa, tehdä harjoituksia ja pelata pelejä. Yleensä verkkomateriaalien opastuskieli on suomi tai englanti. [Suomen kieltä internetissä \(infofinland.fi\)](#)

Wordwall

Wordwall on oppimispeli-työkalu, jonka avulla voi tehdä paljon pelimäisiä tehtäviä. Sanakorttien avulla voi selventää käsitteitä. Wordwall on suunniteltu nimenomaan itsenäiseen harjoitteluun, mutta sitä voi käyttää myös yhdessä oppitunneilla [Wordwall | Create better lessons quicker](#)

Quizlet

Quizlet on verkkopelityökalu. Se sisältää valmiiksi valtavasti sanapelejä eri aihealueista. Quizlet toimii perusteiden opettelussa, jos opiskelijan tekninen osaaminen riittää sen käyttämiseen. Quizlet sopii myös ammatillisten sanastojen opetteluun drillausmenetelmällä. Voit myös itse laatia sanastoja kuvineen. Quizletin avulla voi toimintaohjeet pilkkoa pienempiin osiin toiminnallisella tavalla. Quizletin tekemisen aikana opiskelijat harjoittelevat toiminnallisesti suomen kieltä. Itse otettuina kuvat vahvistavat myös muistia prosessin vaiheista syntyvien muisti- ja mielikuvien kautta. Huomioithan, ettei Quizlet voi olla julkinen silloin, kun kuvissa on opiskelijoita.

- Ohjeista opiskelijoita tekemään itse Quizlet-kuvansa ja esiintymään niissä.
- Jokaisesta prosessin vaiheesta otetaan tilannekuva, jossa opiskelija näyttää prosessivaiheen suorittamista. Opettaja tai toinen opiskelija voi auttaa kuvan ottamisessa.
- Kuvat ja prosessivaiheen nimi ja sen selite lisätään Quizlettiin halutulla kielellä. Esimerkiksi suomen lisäksi englanniksi ja opiskelijan äidinkielelle konekäännöksenä.
- Opettaja siirtää kuvat ja prosessin tekstit pilkottuna Quizlettiin ja määrittää salasanasuojatun käyttöoikeuden opiskelijan omaan Quizlettiin.

www.quizlet.com

Kahoot

[Kahoot on](https://kahoot.com/) verkkotyökalu tietovisojen tekemiseen. Sen avulla on helppo motivoida opiskelijaa työskentelemään. Se on myös mielialaa kohottava. <https://kahoot.com/>

Kahoot!

LearningApps

LearningApps sopii kaikenikäisille kieltenopiskelijoille. Sivustoa on helppo käyttää ja se on ilmainen. LearningAppsista löydät myös valmiita tehtäviä helposti eri kielillä. <https://learningapps.org/>

Papunet

Papunet sisältää runsaasti tietoa ja apua selkokielen käytöstä myös S2-ope-
tuksessa. <https://papunet.net/>

Papunetin Papuri tarjoaa apua opetusmateriaalin valmistamiseen sekä
helpottaa opiskelijan oppimista ja tehtävien tekemistä opiskelijalle. [https://
papuri.papunet.net/](https://papuri.papunet.net/)

Papunet

Selkokeskus

Selkokeskuksen sivuilta löydät todella paljon hyvää materiaalia. Alaotsikoi-
den alta löydät valmiit kokonaisuudet <https://selkokeskus.fi/>

Office-työkalut

Office-työkalut sisältävät helppokäyttöisyystyökaluja, esim. lue ääneen,
keskity, selkokielinen ulkoasu, käännä omalle äidinkielelle jne. Officen
syventävä lukuohjelma on hyvä työkalu luetun ymmärtämisen [https://
support.microsoft.com/fi-fi/office/syvent%C3%A4v%C3%A4n-lukuohjel-
man-k%C3%A4ytt%C3%B6-wordissa-a857949f-c91e-4c97-977c-a4efca-
f9b3c1](https://support.microsoft.com/fi-fi/office/syvent%C3%A4v%C3%A4n-lukuohjel-man-k%C3%A4ytt%C3%B6-wordissa-a857949f-c91e-4c97-977c-a4efca-f9b3c1)

2. Oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja tuen menetelmät

Oppimisvaikeuksien tunnistamisesta

Maahanmuuttaneen oppijan oppimisvaikeuksien tunnistamiseen tarvitaan monipuolisia arviointimenetelmiä. On tärkeää kuunnella opiskelijaa, hänen näkemyksiään ja hänen kuvaustaan oman oppimishistoriansa vaiheista. On myös tärkeää, että oppija oppisi itse arvioimaan omaa osaamistaan, omia vahvuuksiaan ja omia tuen tarpeitaan.

Kannattaa myös muistaa, että määrällisesti normeeratut arviointivälineet on normeerattu suomalaisille, ja siksi niitä voi maahanmuuttajien kanssa käyttää lähinnä osana oppijan jatkuvaa, dynaamista arviointia.

Haastattelu apuna oppimisvaikeuksien tunnistamisessa

Pyri jututtamaan opiskelijaa mahdollisimman perusteellisesti ja kirjaamaan asiat tarkasti keskustelua haastattelulomakkeelle. Tällä tavoin saat osviittaa siitä, mistä voisi olla kyse ja voisiko taustalla olla oppimisvaikeutta.

Opiskelijan haastattelu on ollut oppimisvaikeuksien tunnistamisen ensimmäinen askel. Näin saa tietoa siitä, missä opiskelija kokee tarvitsevansa apua ja haluaa tukea, mikä tuntuu hänen mielestään haastavalta.

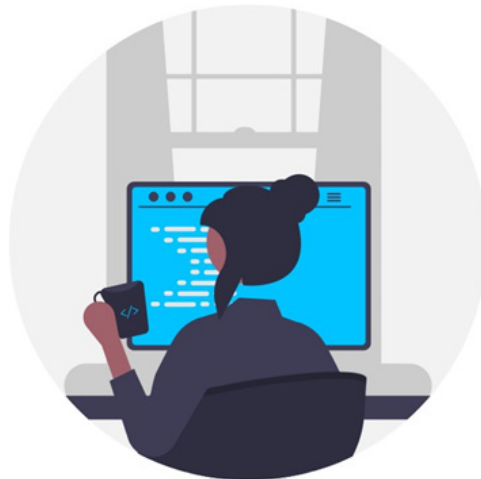
Opiskelijan toiminnan ja tuotosten havainnointi

Tuen tarpeiden tunnistamisessa on hyödyllistä käyttää opiskelijan toiminnan ja tuotosten havainnointia oppituntien aikana sekä keskusteluja opiskelijoiden kanssa.

Suomen kielen osaamisen osalta tuen tarpeet huomaa usein esimerkiksi siitä, että kirjoittaminen on hidasta, kirjoittaessa lauseet pomppivat ja teksti on aika iso. Lisäksi lauserakenteet ovat peruslauseita, joista usein puuttuu jokin osa. Sanoja saatetaan myös laittaa peräkkäin ilman verbiä, esim. tekee aamupesu, asiakas iloinen.

Digitaitojen tuen tarpeet voi huomata siitä, että eteneminen on hidasta ja perustoiminnoissa (näppäintaidot, google-haku, salasanojen muistaminen, oikean paikan löytäminen koulun ohjelmista...) menee aikaa.

Kun oppijalla on oppimisvaikeuksia ja toiminnan ohjauksen pulmia, ei oppija pääse tehtävässä alkuun ilman apua eikä löydä itse vastausta edes yksinkertaiseen kysymykseen selkomateriaalista.

Yhteistyö oppimisvaikeuksien kartoittamisessa

Oppimisvaikeuksien kartoittamisessa on yhteisopettajuudesta paljon hyötyä. Yhteisopettajuutta voi olla esimerkiksi s2-opettajan, erityisopettajan, tutoropettajien, aineenopettajien, matematiikan opettajien ja tietotekniikan

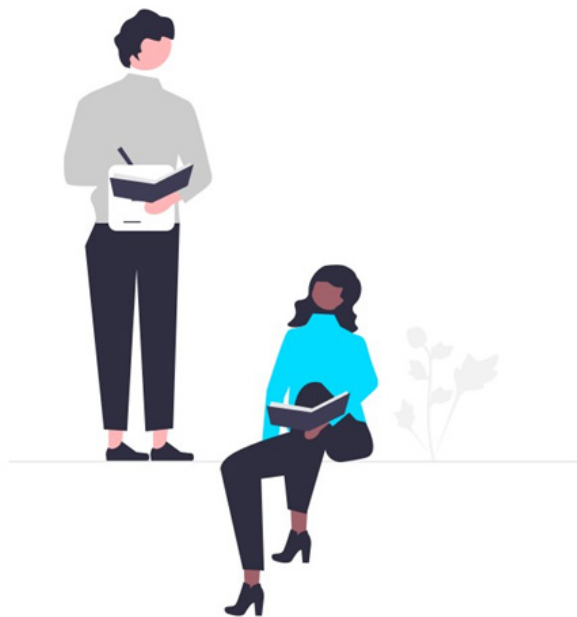
opettajien kesken. Tämän lisäksi olisi tärkeää saada koulunkäynnin ohjaajan tukea oppitunneille.

Opiskelijavalintojen vaiheessa on tärkeää tehdä oppimisvalmiuksia kartoittavat alkutestit ja kartoittaa opiskelijan oppimishistoriaa. On tärkeää luoda luottamuksellinen ilmapiiri, jolloin mahdollisista ongelmista voi puhua. Oppimisen vaikeuksista on ehkä vaiettu. Ehkä tietyissä kulttuureissa niitä ei edes tunnisteta.

Oppimisvaikeus.fi

Tämä on oppimisen perussivusto. Se on täynnä hyvää tietoa oppimisvaikeuksista, niiden tunnistamisesta ja erilaisista työkaluista. www.oppimisvaikeus.fi

Kielellisiin taitoihin liittyviä arvioinnin ja oppimisen tuen menetelmiä

Komo-kysely

KOMO- kysely on samanaikaisesti oppimisvaikeuksia ja mielenterveysongelmia kartoittava seulontamenetelmä ensisijaisesti ammattilaisten käyttöön. Sen avulla voidaan tunnistaa henkilöitä, joiden oppimisen vaikeudet ovat

saattaneet jäädä aikaisemmin tunnistamatta. Komo-kysely perustuu itsearviointiin. Se on käännetty myös ruotsin, englannin, venäjän, arabian ja darin kielelle. <https://kuntoutussaatio.fi/oppimisentuki/menetelmat/komo/>

KOMO

Lukimat-sivusto

Lukimat-sivustolta löytyy monenlaisia suomen kielen taitojen arviointivälineitä. Niitä saa käyttää ilmaiseksi. Näiden arviointivälineiden avulla oppijaa voi arvioida aika monipuolisesti. Arviointivälineitä voi käyttää esim. lähtötasotestinä, niin näkee, mitkä asiat ovat jo hallussa. Kannattaa kuitenkin muistaa, että nämä määrällisesti normitetut testit on tehty suomalaisille.

Testit tehdään opettajajohtoisesti. Testipapereissa ei ole oppijalle tehtävännantoja, joten opettaja lukee ohjeistukset. Mukana on hyvät ohjeet opettajalle. <http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/tietopalvelu/arviointi-kaytannossa/arvioinnin-menetelmat-ja-valineet/arviointivalineet>

Kielellisten taitojen arviointia ja hiomista näyttökaavakkeita täytettäessä

Suomenkielistenkin oppimisvaikeuksia tunnistettaessa aikaa voi kulua tovi, ennen kuin huomaa, mistä ongelmasta on kyse. Vieraskielisten oppimisen haasteiden huomaaminen vie vielä enemmän aikaa. Siksi aikaa tulisi olla paljon enemmän maahanmuuttajia ohjatessa.

1. Maahanmuuttajaopiskelijoille annetaan oppimisaineistot ja näytönarviointikaavakkeet hyvissä ajoin.
2. Käydään aineisto yhdessä kohta kohdalta läpi. Mukana on usein ohjattavan työpaikalta joku, joka voi myös tulkata.
3. Ohjattava voi halutessaan kääntää kaiken omalle kotikielelleen ja vastailta vaatimuskohtiin myös rauhassa ensin omalla kielellään.
4. Näyttökaavakkeita täytetään yhdessä tietokoneella. Ohjattava kirjoittaa vastauksia itse. Ohjaaja puuttuu

oikeinkirjoitukseen ja sano ääneen väärin kirjoitetut sanat. Sana toistetaan tarvittavan monta kertaa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus itse korjata virhe.

5. Harjoittelun myötä ohjattava oppii usein kuulemaan aika piankin kaksoiskonsonantit- ja vokaalit sekä erottamaan puheesta u/y- ja a/ä- kirjaimet. Huom! Kaksoiskonsonantit kk, pp ja tt koostuvat äänteellisesti yhdestä konsonantista ja hiljaisuudesta. Siksi sanoja, joissa on näitä kaksoiskonsonantteja, kannattaa harjoitella sanoja ääneen tavuttamalla.

Luetun ymmärtämisen tuki

Tekstiä yksinkertaistetaan ja asiat tiivistetään olennaiseen. Luetaan tekstiä yhdessä läpi. Varmistetaan sen jälkeen keskustellen, että pääasiat on ymmärretty.

“ Eniten apua on ollut selkokielestä, kielitietoisista opetusmateriaaleista sekä materiaaleista, joissa varmistetaan asiasisällön perustason ymmärrystä ja muistamista ihan sanatasolta lähtien.”

.....

“ Ohjeiden palastelu auttaa ja se, ettei oppijalla ole työstettävänä yhtä aikaa liikaa sisältöä.”

.....

Varmista tehtävän ja harjoituksen ymmärtäminen

Kannattaa aina varmistaa opiskelijan ymmärrys harjoiteltavasta asiasta tai vastauksesta lisäkysymyksillä, eikä vain tyytyä siihen vastaukseen, että opiskelija osaa tai ymmärtää. Joskus opiskelija ei välttämättä olekaan asiaa ymmärtänyt, ja tällöin opiskelija pyrkii kasvojen säilyttämiseen. Hän ei myöskään halua tuottaa häpeää itselle tai opettajalle.

“ Pyydä opiskelijaa selittämään tarvittaessa harjoiteltu asia vielä omin sanoin, tai kertomaan, miten päätyi vastaukseen.”

.....

Harjoittelukansio

Olen koonnut opiskelijalle kansion, johon kullekin kerralle olen katsonut etukäteen harjoitteita harjoitusta vaativilta osa-alueilta. Jos opiskelija tarvitsee usean eri osa-alueen osaamisen kartuttamisen harjoituksia, voi olla hyvä idea koota kaikki harjoitteet yhteen kansioon. Opiskelijalle rakennetta-

vaan harjoittelukokonaisuuteen voi hyödyntää laaja-alaisesti oppilaitokselle hankittuja materiaaleja sekä netistä löytyviä opiskelumateriaaleja.

Alla esimerkkejä harjoituksista eri osa-alueilta:

- Lukemiseen ja luetun ymmärtämiseen liittyviä harjoitteita Käts-menetelmää käyttäen
- Äänteiden erottelemista: tavu ja lausetasoinen sanan tunnistaminen
- Lukuprojekti: Opiskelijan teknisen lukutaidon kehittäminen
- Kuntoutuskokonaisuuden kesto ja tapaamiset: Tapaan opiskelijaa kerran viikossa säännöllisesti kevään ja syksyn aikana, tunnin viikossa. Opiskelija saa kotiin liittyviä tehtäviä, jotka seuraavalla kerralla käydään opiskelijan kanssa läpi.

Olemme myös paljon tehneet saneluja S2-opettajan kanssa sekä luettu äänten suomenkielistä tekstiä.

Datero

Datero on osaamiskeskus, joka tarjoaa ratkaisuja oppimisen ongelmien helpottamiseksi. Yksilöille ja perheille löytyy tietoa ja ohjeita oppimisen tukemiseksi. Löydät mm. ohjeita, miten voit helpottaa lukemista ja kirjoittamista sinulle sopivilla asetuksilla. Valikoista löydät sen toiminnon, johon haluat apua, ja siihen ohjeet. Täältä löydät apukeinoja, jos opiskelijan suomen kielen taito on heikko ja opettaja ei ymmärrä kieltä, jota opiskelija osaa käyttää.

<https://www.datero.fi/>

Matematiikkaan ja hahmottamiseen liittyviä arvioinnin ja oppimisen tuen menetelmiä

Lukimat-sivusto

Lukimat-sivustolta löytyy erilaisia matematiikan arviointivälineitä. Niitä saa käyttää ilmaiseksi. Näiden arviointivälineiden avulla oppijaa voi testata aika monipuolisesti. Arviointivälineitä voi käyttää esim. lähtötasotestiä, niin näkee, mitkä matematiikan perusasiat ovat jo hallussa. [LukiMat](#)

Kotomatikka

Kotomatikka on suunnattu kotoutumiskoulutuksessa opiskeleville ja se on matematiikan perustaitojen harjoitteluun laadittu sivusto.

Tälle sivustolle on koottu paljon konkreettista materiaalia. Sieltä löytyy myös asiantietoa opettajalle luettavaksi. [Kotomatikka | Hyvinvoivaamis.fi](#)

Venny

Venny on hahmotusvaikeuksien kartoitus- ja kuntoutusmenetelmä. Se sisältää paljon hahmottamisen haasteisiin liittyviä harjoitteita. [VENNY \(vennyvision.com\)](#)

VILLE-oppimisalusta

Matematiikassa kannattaa hyödyntää sähköisiä materiaaleja siinä vaiheessa, kun perustaitoja harjoitellaan. Esim. Ville-alusta tarjoaa paljon perusharjoituksia, joista oppilas saa myös välittömästi palautteen.

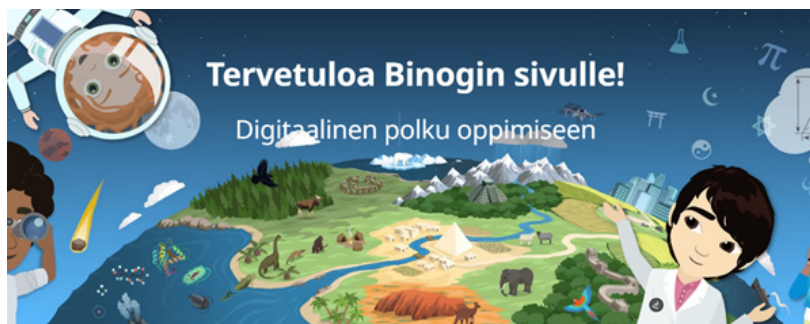
ViLLE on Turun yliopistossa kehitetty oppimisjärjestelmä, joka tarjoaa oppilaalle ja opettajalle tietoa oppimisesta. ViLLE:n avulla opettajat voivat joko itse luoda tehtäviä tai hyödyntää muiden opettajien tekemiä tehtäviä. Tehtävät ovat pääsääntöisesti valmiiksi arvioituja ja tarjoavat opiskelijalle välittömän palautteen. Tämä vapauttaa opettajalle enemmän aikaa opetukseen ja tuen tarjoamiseen. ViLLE on vahvasti tutkimuspohjainen järjestelmä.

ViLLE sisältää matematiikan lisäksi tehtäviä mm. kielistä. <https://www.oppimisanalytiikka.fi/ville/>

Binogi

Binogi.fi -projektin opetusmateriaalit ovat erittäin hyödyllisiä perusopetuksen KIETU-opetuksessa.

Binogi on matemaattis-luonnontieteellinen opetusala, joka sisältää lyhyitä animoituja videoita. Videot perustuvat opetussuunnitelman keskeisiin sisältöihin ja ovat saatavilla useilla kielillä. <https://www.binogi.fi/>

Pienryhmätyöskentely ja drillaus

Matematiikassa oppimisen haasteita kokevat tai harjaantumattomat opiskelijat jaetaan kolmen tai neljän opiskelijan ryhmiin harjoittelemaan matemaatiikkaa rauhallisempaan ympäristöön.

1. Opettaja painottaa opetuksen alussa ja sen aikana, että tunnilla ollaan harjoittelemassa ja ei haittaa, vaikka ei osaa.
2. Jaetaan opiskelijat pienempiin ryhmiin.
3. Pienryhmässä keskitytään asioiden drillaamiseen: opiskelija saa laskemiseen toistoja ja taidot vahvistuvat.
4. Muistetaan kannustaa ja vahvistaa opiskelijoiden motivaatiota jatkaa harjoittelua.

Opiskelija kirjurina matematiikassa

Kielen ymmärtämisen haasteita voidaan joskus kiertää vaihtamalla opiskelijat vuoron perään taululle kirjuriksi opettajan sijasta. Opettaja on vieressä ja tarvittaessa ohjaa vaikkapa laskun laskemista taululle. Opiskelijaa voi hieman haastaa oikean laskutavan ja vastauksen oivaltamisen hetkellä kertomaan, miten hän oikeaan vastaukseen pääsi ja pyytää tekemään laskutoimitus taululle.

” Minullakin on kokemuksia tästä. Opiskelijat kasvavat rooliinsa, kun pääsevät kirjuriksi.”

.....

Lääkematematiikan harjoitussivusto

Tämä sivusto on luotu hankkeessa, jossa keskityttiin lähihoitajaksi opiskelevien numerotaitojen osaamisen tukemiseen. Harjoitussivuston on tarkoitus antaa eväitä lähihoitajille pakolliseen lääkehoidon testiin valmistautumisessa. Sivustolta löydät virtuaalisen pakopelin, Lähihoitajan lääkematiikka -harjoituskirjan sekä lääkematematiikan laskutestejä. [OPPIJA ikä kaikki, Kiipula \(google.com\)](https://oppija.iki.fi)

Laminoidun apukaavion häyttö

Opetin hinnoittelu- ja kustannusrakennetta opiskelijoille ja ryhmässä oli yksi maahanmuuttaja. Hän koki, että kirjalliset laskutehtävät olivat haasteellisia. Tämän vuoksi tein hänelle laminoidun apukaavion, johon hän voi siirtää lukuja tekstistä ja laskea ne sitten kaavalla. Tämä kaavio helpotti laskemista. Laminointi auttoi siinä, että valkotaulutussilla pystyi aina kirjoittamaan lukuja, ja pyyhkimään sitten jo tehdyn tehtävän luvut pois seuraavaa tehtävää varten.

OSTOPAINO	
PAINOHÄVIÖ	
KÄYTTÖPAINO	

3. Vahvuus- ja voimavarakeskeiset menetelmät

Kannustaminen ja rohkaiseminen

Kannustavat rohkaisevat sanat opetuksen ja ohjauksen arjessa ovat tärkeitä ja lisäävät opiskelijan minäpystyvyyden tunnetta ja vahvistavat itsetuntoa. Esimerkiksi: ”Tiedän Darin, että sinä osaat. Sinä voit laskea tehtäviä eteenpäin, jos siltä tuntuu.”

Lausahdus ”ei haittaa, olet täällä oppimassa” helpottaa ja rohkaisee opiskelijaa jatkamaan eikä luovuttamaan.”

Myös mahdollisuus pienryhmässä työskentelyyn rauhoittaa opiskelijaa ja lisää opiskelijan minäpystyvyyden tunnetta.

Vahvuuskortit

Näissä vahvuuskorteissa teksti on selkeää ja ulkonäkö miellyttävä. Kortit voit tulostaa maksutta käyttöön ja niitä löydät suomen, somalin, kiinan, venäjän ja arabian kielellä. Katso lisää: <https://opinportaila.diak.fi/vahvuuskortit/>

Toivottavat tulevaisuudet

Nämä kortit sopivat esimerkiksi työpajanuorille ja sisältävät arkeen sopivia teemoja. Hyvät kortit kutsuvat kuvittelemaan toivottavia tulevaisuuksia. Pelaajat luovat samoista aineksista erilaisia tulevaisuuksia ja keräävät pisteitä. Hauskin, innostavin, hurjin tai kummallisinkin visio voittaa - tässä pelissä jaetaan hyvät kortit! Katso lisää: [Hyvät kortit - Sitra](#)

Kuva: Topias Dean, Sitra

Voimavarakilpi

Voimavarakilven avulla voidaan opiskelijan kanssa pohtia omia vahvuuksia ja rajoja.

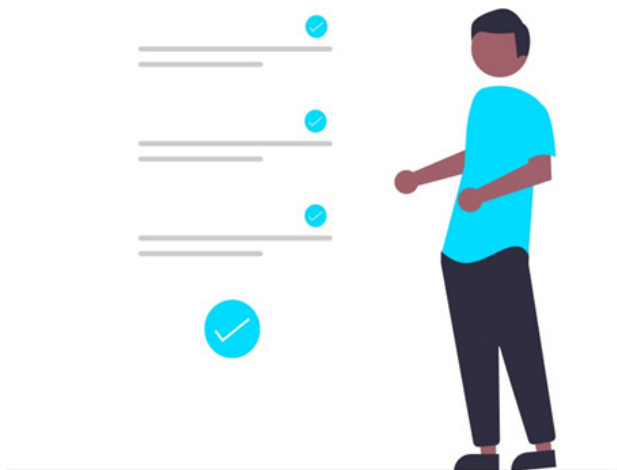

Kun kilven täyttää yhdessä opiskelijan kanssa käyden samalla keskustelua, opiskelija saa siitä itselleen työkalun jatkoon, esimerkiksi työelämässä oppimisen jaksolle. Opettajalle tämä on myös hyvä keino oppia tuntemaan opiskelijaa paremmin ja ottaa huomioon opetuksessa opiskelijan voimavarat. Voimavarakilpeä voi muokata yksilöllisten tilanteiden tai tarpeiden mukaan.

*” Kuntoutustyössä voimavara-
lähtöisyys on yksi tärkeimpiä
lähtökohtia mm. osallisuuden ja
voimaantumisen varmistamiseksi
sekä onnistuneen kuntoutusprosessin
saavuttamiseksi. Olen siirtänyt itse
paljon tätä ajattelumallia myös
opetustyöhöni ja pyrkinyt löytämään
keinoja, joilla opiskelijat oppivat
tunnistamaan niin omat voimavaransa
kuin muidenkin voimavarat.”*

4.Toiminnanohjauksen tuki

Tuntirakenteen strukturointi

Kirjoitetaan päivän kulku näkyviin esimerkiksi fläppitaululle tarkkoine kellonaikoineen ja sisältöineen. Tärkeää on kirjata esimerkiksi, että tunti kestää 45 minuuttia ja tuntien välissä on 15 minuutin tauko. Käydään päivä yhdessä läpi.

” Hyvin strukturoitu tuntisuunnitelma fläppitaululle auttaa S2-opiskelijaa jäsentämään oppituntia ja päivän aikatauluja. Ohjeet kannattaa antaa käskymuodossa ja isolla fontilla.”

.....

Kirjallisten tehtävien antaminen

Kirjalliset tehtävät kannattaa ohjeistaa aina samantyyppisesti. Lisäksi on tärkeää pilkkoa annettu tehtävä riittävän pieniin osasuorituksiin, jos kyseessä on laajempi tehtäväkokonaisuus. Opiskelijoille on usein palkitsevampaa tehdä tarkasti rajattuja tehtäviä kuin laajoja tehtäviä. Hyviä perusohjeita:

- Lyhyt ja selkeä ohje käskymuodossa
- Esimerkiksi: Fonttikoko 12, riviväli 1,5 ja tekstit jaettu kappaleisiin
- Vain yksi palautusmuoto

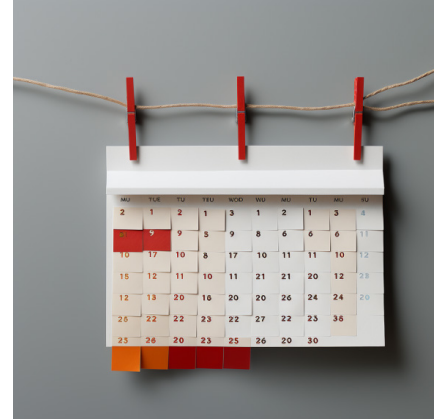
“ Olen todennut näiden toimintatapojen helpottavan monia muitakin kuin pelkästään S2-opiskelijoita.”

.....

Perinteinen paperikalenteri: päivä-, viikko- tai kuukausisuunnittelu

Varsinkin ammatillisissa opinnoissa ns. itsenäinen opiskelupäivä voi olla opiskelijalle hankala, kun koulusta tullutta valmista päivän aikataulua ei ole. Kalenteriin opiskelija kirjaa, mitä hän kyseisenä päivänä tekee, milloin ja kuinka paljon aikaa siihen menee, missä hän opiskelee ja milloin pitää tauot.

” Paperikalenterin lisäksi olen kokenut toimivaksi antaa opiskelijoille mahdollisuus saada myös oppimateriaaleja paperisena sekä tehdä tehtäviä paperille verkkokurssien ja -materiaalien sijasta.”

Steven Coveyn nelikenttämalli

Nelikenttämalli on suunniteltu tehtävien arvioimiseen niiden kiireyden ja tärkeyden pohjalta. Tätä kannattaa itse kokeilla ensin ja sitten ottaa käyttöön opiskelijoiden kanssa. Jos tuntuu, että kenttiä on liikaa, voi tehtävät luokitella vain kiireelliseksi ja ei-kiireelliseksi. Kannattaa samalla suunnitella tehtävien suorituspäivämäärät.

	KIIREELLINEN	EI-KIIREELLINEN
TÄRKEÄ	1.	2.
EI-TÄRKEÄ	3.	4.

Tehtävien pilkkominen

Jokainen opiskelija hyötyy siitä, että tehtävät ovat selkeitä, huolella jäsenneityjä ja riittävän pieniksi paloiksi pilkottuja. Näin ollen yksi opiskelijan arkea helpottava ja toimintaa ohjaava keino on pilkkominen. Tavoitteena pilkkomisessa on selkiyttää opiskelijalle esimerkiksi joku tietty työtehtävä. Pienissä paloissa esitettyinä opiskelija omaksuu asian paremmin.

1. Käy läpi, mitä työvälineitä tarvitaan ja otetaan työvälineet esille.
2. Käy läpi, mitä tehdään ensimmäisenä.
3. Pyydä, että opiskelija kertoo omin sanoin, mitä hän tekee seuraavaksi eli varmista ymmärtäminen.
4. Kertaa tarvittaessa, mitä pitikään tehdä.

Opiskelija, jonka osaaminen on kehittynyt pidemmälle, voi myös toimia mentorina. Tämä vapauttaa opettajan resurssia ohjaamaan toista opiskelijaa.

Hyvin laaditut ja pieniin osiin pilkotut selkeät materiaalit voivat valmentaa opiskelijaa esimerkiksi näyttöön tai auttavat ohjaamaan omaa toimintaa itseopiskelussa. Samat ohjeet voi antaa myös työpaikkaohjaajien käyttöön. Työvaiheista voi tehdä kirjallisia ja kuvallisia ohjeita ja myöskin videoita. Kukin opiskelija soveltaa sitten itselle parhaiten soveltuvaa ohjetta.

“ Vaiheistetun materiaalin tekeminen koetaan usein työlääksi osaksi opettajan työtä. Siksi uusia ohjeita kannattaa laatia ja jakaa muokkausoikeuksin avoimesti edelleen hyödynnettäväksi. Aikaisempien mallien pohjalta työ helpottuu ja samat pohjat voivat hyödyttää useampaa koulutusala.”

.....

Motorisen levottomuuden tai ylivilkkauden huomioiminen

Jos opiskelijan haasteena on ylivilkkaus ja keskittyminen, liikkeen ja tekemisen mahdollistaminen on usein tärkeää. Jumppapallo voi tällöin olla hyvä istuin.

Kannattaa myös kokeilla erilaisia fidget-leluja. Näin kädet saavat mahdollisuuden liikkua ja keskittyminen helpottuu.

Myös värityskuvien työstäminen värikynillä voi auttaa opiskelijaa keskittymään opetukseen.

” Jumppapallo on hyvä ja muovailuvahaakin käytin ylivilkkaalla oppilaalla alakoulussa. Sai sitä puristella kädessään, kun ei muuten jaksanut keskittyä kuuntelemaan.”

.....

” Jumppakuminauha pöydän alla on myös toimiva keino niin, että sitä voi venyttellä jaloilla. Hyväksi havaittu menetelmä motoriseen levottomuuteen.”

.....

5. Tunnetaidot ja mielen hyvinvointi

Aamupiiri

tunnekorteilla

Tämän harjoituksen voi tehdä tunnekorttien, Post it -lappujen, valokuvien tai postikorttien avulla. Voit myös kirjoittaa taululle tunteita kuvaavia sanoja.

1. Viikkoa aloitettaessa otetaan esiin tunnekortit tai tunnesanat.
2. Jokainen läsnäolija valitsee vuorotellen ensin kortin, joka kuvaa tämänhetkistä olotilaa.
3. Seuraavalla kierroksella jokainen valitsee kortin, joka kuvastaa toivetta siitä, mitä positiivista toivoisi saavuttavansa tulevilla viikolla.

Viikon lopussa voidaan käydä läpi, miten kukin onnistui tavoitteessaan. Tällöin opiskelijoilla on mahdollisuus kannustaa toisiaan tunteiden kanssa ja niissäkin tilanteissa, joissa haluttua taitoa ei ihan vielä saavutettu. Voidaan myös jakaa toinen toiselle vinkkejä tavoitteen saavuttamiseksi. Lopuksi on vielä hyvä kirjoittaa taululle mahdollisimman monta asiaa, jotka ovat hyvin juuri nyt.

Lähde: <https://luovi.fi/wp-content/uploads/2020/07/pedagogisen-hyvinvoinnin-menetelmapankki.pdf>

” *Tunnetyöskentely kuuluu myös minun suosikkeihini!
Kuulin juuri uusista Joonan Rontun Vaietut tunteet
-kuvakorteista (Tuumakustannus.fi)*”

.....

Nalle-kortit

Pesäpuun Nalle-kortit soveltuvat hyvin aivan kaikille, myös aikuisille. Jopa nuoret pojat näyttävät hyväksyvän kortit. Kortit ovat siis tarkoitettu tunteiden ilmaisuun ja toimivat keskustelun avaajana. Niitä voi käyttää monissa tilanteissa, mm. ryhmän ilmapiirin selvittämisessä, suhtautumisessa oppimiseen, lukemiseen, kirjoittamiseen, matematiikkaan jne. Voi myös kysyä taustoista ennen Suomeen tuloa, mitä tunteita aika kotimaassa on pitänyt sisällään. Jos on kovin vaikea niitä tarkemmin sanoittaa, pelkkä kortinkin kertoo ohjaajalle jo paljon. <https://verkkokauppa.pesapuu.fi/product/1/nallekortit>

https://pesapuu.fi/wp-content/uploads/2018/03/nallevihko_sivuittain.pdf

Hengitys- ja keholliset harjoitukset

Olen kokeillut maahanmuuttajaryhmien kanssa helppoja mielen hyvinvointiin, rentoutumiseen ja läsnäoloon liittyviä tehtäviä. Monilla maahanmuuttajilla ei ole tällaisista harjoituksista juurikaan kokemusta tai tietoa siitä, kuinka tällaiset harjoitukset voivat auttaa lieventämään stressin ja ahdistuksen tunteita. Toimin lähihoitajien opettajana, joten harjoitusten hyötyä on helppo perustella myös asiakastyön näkökulmasta. Samalla kun opiskelijat itse tekevät harjoitteita, heille jää mieleen kyseiset harjoitteet myöhempää käyttöä varten itsenäisesti tai työelämässä.

Hyviä harjoitteita löytyy esimerkiksi täältä: <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/nuorten-ahdistuksen-omahoito-ohjelma/kehon-ja-mielen-rauhottaminen>

” *Olen myös käyttänyt rentoutus- ja hengitysharjoituksia maahanmuuttajaryhmien kanssa ja ovat olleet kiinnostuneita kokeilemaan sekä kokeneet ne hyödyllisiksi. Harjoituksia pitää tietysti miettiä aika monesta näkökulmasta ennen niiden pitämistä, esim. mielikuvaharjoitusten sopivuus - mihin ympäristöön matkataan? Tai kehollisissa harjoituksissa mahdollinen traumaattinen tausta. Yleensä kuitenkin opiskelijat ovat olleet avoimia kokeilemaan uusia juttuja.*”

.....

Käsityöt ja taidetyöskentely mielen hyvinvoinnin tukena

Meillä oli vuoden ajan mahdollisuus tarjota opiskelijoille käsityö- ja kuvataideopetusta ammattilaisopettajan johdolla. Oppilaitoksessemme oli taidehanke, jonka puitteissa saimme nauttia tietyn tuntimäärän verran myös taideopetuksesta. Tuokiot pidimme aina perjantaisin puolen päivän jälkeen. Näin opiskelijat saivat lähteä rentoutuneina kotiin koulusta viikonlopun viettoon.

Tuokioissa mm.

- maalattiin tauluja ja taideteoksia; pidettiin taidenäyttely, maalattiin purettavaksi määrätyn entisen nuorisotalon sisätilaseinät ja kaupungin ulkona pidettävät puiset istumapenkit
- leikittiin kehittäviä ja toiminnallisia leikkejä
- ommeltiin
- neulottiin pipoja ja villasukkia
- askarreltiin mm. kranseja
- tehtiin puutöitä, kuten linnunpönttöjä ja taloja, jotka olivat näytillä järvenrantakahvilan pihassa ja lasten leikkikäytössä koko kesän
- Käytiin museoissa, luontopoluilla ja muissa paikoissa
- pidettiin laulu- ja tanssiesityksiä erilaisissa tapahtumissa
- käytiin kalassa ja marjastamassa.

Hetket olivat tärkeitä opiskelijoille. Mielekäs ja asiantunteva opetus yhdistettynä rauhalliseen ja kiireettömään työn suorittamiseen omaan tahtiin esim. tarinoita kuunnellen antoi kaikille hyvän mielen lähteä viikonlopun viettoon. Lisäksi ne meillä yhdistyivät asiantuntevaan opetukseen, jonka aikana opiskelijat kokivat oikeasti oppivansa asioita. Voin suositella formaattia kaikille.

” Usein maahanmuuttajaopiskelijat ovat olleet innokkaita esimerkiksi tanssimaan ja kokeilemaan uusia asioita pilke silmäkulmassa. He ovat osanneet ja uskaltaneet laittaa itsensä peliin!”

Käsityöt mielen hyvinvoinnin tukena

Hyvän mielen treenivihko

Aivan kuten fyysistä kuntoa, myös mielen hyvinvointia voi vahvistaa. Hyvän mielen treenivihon tarkoitus on haastaa pohtimaan asioita, jotka vaikuttavat omaan mielenterveyteen. Hyvinvoiva mieli auttaa jaksamaan arjessa ja tukee yleistä hyvinvointia.

Mielenterveyteen vaikuttavat monet asiat, kuten turvalliset ihmissuhteet, unelmointi tai levon ja kuormituksen tasapaino. Vihkosta löytyy tehtäviä näistä ja muista tärkeistä teemoista: [hyvan_mielen_treenivihko.pdf \(mieli.fi\)](#)

Huomaa hyvä

Alakoulussa työskennellessäni teimme Huomaa Hyvä -kirjasta joitain harjoituksia. Kun mm. käsittelimme uteliaisuutta, pääsimme kirjan harjoituksen avulla tutustumaan luokan muiden maiden ja samalla luokan oppilaiden kotimaiden kulttuureihin. [Huomaa hyvä! - kaisavuorinen.com](#)

Hyvinvointitunnit

Pääsääntöisesti työskentelemme työsalissa, jossa opiskelijoille on ihan käytännön tekemistä. Olen kokenut tärkeäksi pitää erikseen hyvinvointitunteja muussa ympäristössä, sillä perinteisten opetustilojen ulkopuolella opiskelijoiden on ollut helpompi jakaa kokemuksiaan ja opiskelijat huomaavat, etteivät olekaan yksin asioidensa kanssa. Nämä tunnit ovat olleet tärkeitä koko ryhmälle.

1. Kokoonnutaan esimerkiksi koulun kahvilassa tai aamupalan merkeissä toisessa rakennuksessa.
2. Jutellaan rennossa ympäristössä esim. vapaa-ajan vietosta ja ystävyys-suhteista, kulttuurieroista, perhetilanteista, tämänhetkisestä hyvinvoinnista.

3. Hyvinvointitunneilla voi vapaan keskustelun ohessa työstää myös erilaisia asioita:

- Opiskelijat piirtävät ajatuskartan omasta kulttuuristaan, joka sisältää kulttuuriin liittyviä itselle tärkeitä asioita sekä vaikeita asioita tai piirteitä, joiden haluaisi muuttuvan.
- Ennen työelämäjaksoa käydään perusteellisemmin läpi työelämäkokemuksia: huomioidaan sekä hyvät että huonot kokemukset ja keskustellaan yhdessä siitä, miten niihin voi itse vaikuttaa.

” Kulttuuritietoisuus lisää hyvinvointia.”

Sykekortit

Sijoittamalla kuvakortteja kolmiosaiselle alustalle opiskelija jäsentää elämänsä ja kertoo kokemuksistaan, haasteistaan ja vahvuuksistaan itselleen sopivalla tavalla.

Syke perustuu myönteiseen tunnistamiseen sekä positiivisella tavalla nähdyksi, kuulluksi ja osalliseksi tulemiseen. Kortit tukevat oppijan ilmaisua ja keskustelun dialogisuutta. Ne tuovat kohtaamiseen mukavaa tunnelmaa ja toiminnallisuutta. [SYKE - Syventävä keskustelu - Vanhempainliitto](#)

6.Toiminnalliset ja luovat menetelmät

Pelien ja leikkien hyödyntäminen osana opetusta

Moniin peleihin ja leikkeihin osallistumiseen riittää vähäinenkin suomen kielen taito; tällöin oppijan sanatasoinen osaaminenkin riittää. Näitä on mahdollista hyödyntää laajemminkin esimerkiksi kehollisen ilmaisun tai draaman keinoin. Ensin kannattaa aloittaa perinteisistä peleistä, kuten lauta- ja korttipeleistä ennen mahdollisten digipelien käyttöönottoa.

Pelien ja leikkien avulla voidaan

- vahvistaa opiskelijoiden sanavarastoa sekä ja vuorovaikutus- ja keskustelutaitoja
- opettaa suomalaista kulttuuria
- alentaa kynnystä osallistua ja heittäytyä mukaan uuden harjoitteluun
- antaa opiskelijoille opeteltujen leikkien ja pelien avulla työkaluja käytettäväksi työelämässä

Alla muutamia hyvin soveltuvia leikkejä tai pelejä käytettäväksi osana opetusta:

1. Alias
2. Muistipeli ihmisillä: [Muistipeli ihmisillä - Leikkipankki](#)
3. Kapteeni käskee: [Kapteeni käskee - Leikkipankki](#)
4. Herra Haaraparta: [Herra Haaraparta - Leikkipankki](#)
5. Pictionary

” Suosikkimenetelmäni sanojen opiskeluun on erilaiset kuva-sana -kortit. Opiskelemme uusia sanoja jostain tietystä aihealueesta korttien avulla. Kaikkiin opittaviin sanoihin tehdään tai hankitaan kuvakortti, yleensä kahden sarjoissa, jotta samaa kuvaa on aina kaksi kappaletta. Näillä korteilla voi tehdä vaikka mitä!”

.....

” Muistipeliin idea: sana on osattava sanoa ennen kuin kuvan saa itselleen ja voidaan etsiä sanan sijasta oikeaa kuvaa oikean sanan pariaksi.”

.....

” Suurin suosikki on omassa opetuksessa ollut Läpsy: kortit laitetaan pöydälle sekaisin, kuvapuoli näkyviin. Ensin opettaja sanoo sanan ja pisteen saa se, joka löytää kuvan ja ehtii sen nopeimmin napata. Jos nappaa väärän kortin, niin korttia ei saa vaihtaa, jolloin pistettäkin ei voi saada.”

.....

” Itse käytän myös erilaisia pelejä. Aikuisetkin opiskelijat innostuvat niistä yleensä hyvin ja osa erityisesti reaktiopeleistä.”

.....

Draaman keinot opetuksessa

Draamaa voi hyödyntää opetuksessa esimerkiksi erilaisten oppilaille uusien vuorovaikutustilanteiden harjoittelussa.

- Valmistele ennen tuntia paperille kirjoitettu keskustelurunko tulevasta vuorovaikutustilanteesta, jonka voitte jakaa myöhemmin opiskelijoiden käyttöön.
- Ensin opettajat yhdessä havainnollistavat ja konkretisoivat haluttua vuorovaikutustilannetta. Samalla käytetään aiheeseen sopivaa rekvisiittaa.
- Esityksen jälkeen käydään yhteisesti läpi draamasta valmiiksi paperille kirjoitettu keskustelu.
- Opiskelijat käyvät pareittain saman keskustelun läpi draaman keinoin harjoitellen samalla kielen eri osa-alueita luovalla, hausalla ja toiminnallisella tavalla.

Toiminnallinen harjoittelu, esimerkkinä hoiva-avustajaopiskelijat

Tämä esimerkki on hoiva-avustajien koulutuksesta, mutta muunneltuna tämä toimii monille eri aloille. Oppimisen kannalta tärkeitä elementtejä tässä menetelmässä ovat mm. pieni ryhmä, toiminnallisuus, turvallinen ilmapiiri, yhteisopettajuus ja riittävät resurssit.

Opiskelijoiden tehtävänä on suunnitella toimintatuokion pitämistä asiakkaille. Opiskelijat harjoittelevat tehtävän aikana keskenään asiakasvuorovaikutusta ja asiakkaiden ohjaamista turvallisissa olosuhteissa.

1. Opiskelijat työskentelevät pienryhmissä ja arvioivat ensin, millaista toimintaa ikääntyneet tarvitsisivat.
2. Opiskelijat suunnittelevat ikääntyneille sopivan toimintatuokiolle.
3. Opiskelijat pitävät suunnittelemansa toimintatuokion ensin kuvitteellisille asiakkaille.
4. Kuvitelmaharjoituksen jälkeen opiskelijat pitävät toimintatuokion opiskelijoista koostuvalle pienryhmälle.
5. Toteutus puretaan yhdessä tekemisen jälkeen. Opiskelijat

saivat toisilta opiskelijoilta palautetta ja myös itsearvioivat omaa suoritustaan.

6. Opiskelijat toteuttavat suunnittelemansa ja hiomansa toimintatuokion palvelutalon ikääntyneille asiakkaille.

” Matalankynnyksen harjoittelu vahvistaa opiskelijoiden minäpystyvyyttä ja oikeassa työympäristössä varmempi toimia.”

.....

Sanaston toiminnallista oppimista luokkahuoneessa

Liimaa pala maalarinteippiä kaikkiin mahdollisiin asioihin luokkahuoneessa ja kirjoita maalarinteippiin kyseisen asian suomalainen nimi käyttäen eri värejä. Merkitse näin esimerkiksi etuseinä, takaseinä, sivuseinä, komero, jalkalista, pistorasia, lattia, sisäkatto, ovi, ovenkahva, lamppu, valaisin, loisteputki, liitutaulu, pöytä, tuoli, näyttö näppis, tietokone jne.

Opiskelijat omaksuvat asioiden suomenkielisiä nimiä passiivisesti jo istuessaankin ja kiertävät usein myös katsomassa asioiden suomenkielisiä nimiä aktiivisesti. Lisäksi voi lisätä toiminnallisuutta esim. antamalla sanalistoja opiskelijoille, jolloin opiskelijoiden on ensin käännettävä sanat omalle kielelleen kännykällä ja sitten etsittävä ne luokkahuoneesta.

1. Opiskelijat kulkevat tilassa vapaasti ja saavat keskustella keskenään omalla kielellään. Tilassa kävellessään he näkevät asioiden nimet suomeksi ja samalla itse esineen luokassa.
2. Tehtävän aikana opiskelijat tutustuvat samalla toisiinsa ja heikommat voivat katsoa mallia toisilta.
3. Opiskelijat kirjoittavat ylös esimerkiksi sanojen värit, eli millä värillä olet kirjoittanut kyseisen asian nimen. Vaihtoehtoisesti opiskelijat kirjoittavat vain sanat, mutta aina samalla värillä kuin olet ne kirjoittanut.
4. Eniten sanoja löytänyt ja kerännyt voittaa.

Muunnosideoita:

1. Anna opiskelijoille paperilla luettelo opettamistasi yläkäsitteistä, esim. tietotekniikka, huonekalu, sähkö, kirjoittaminen tai lukeminen.
2. Opiskelijat etsivät yläkäsitteeseen liittyviä asioita luokasta ja kirjoittavat ne sitten yläkäsitteen alle.
3. Eniten yläkäsitteisiin oikeita alakäsitteitä löytänyt voittaa.

tai

1. Luokkahuoneen maalarinteippimerkinnot eivät ole paikallaan tai väliaikaisesti poistettu.
2. Anna opiskelijoille tyhjiä Post-it-liimalappuja tai sinitarraa ja paperilappuja.
3. Anna opiskelijoille tietty määrä aikaa suorittaa tehtävä. Näytä sitten listan sanoja videotykin avulla. Opiskelijoiden on itse ensin selvitettävä, mitä nämä sanat merkitsevät. He hakevat tietoa vaikkapa puhelimella netistä tai luokassa olevista sanakirjoista.
4. Sitten opiskelijoiden on kirjoitettava lappuunsa oma nimi ja sana suomeksi sekä merkitys omalla kielellään. Lopuksi he liimaavat oman lappunsa oikeaan paikkaan.
5. Sitten seuraavan sanan kanssa tehdään samoin.
6. Kun annettu aika loppuu, laput kerätään luokasta sieltä mihin niitä on liimattu.
7. Yhdessä päätetään, ovatko asioihin liimatut laput laitettu oikeaan paikkaan ja onko käänös oikea. Eniten oikeisiin paikkoihin lappuja liimannut ja oikein kääntänyt voittaa.
8. Voittajaa selvitettäessä kaikki kulkevat ympäri luokkaa ja etsivät sekä keräävät lappuja ja yhteisesti lasketaan suomeksi, kuinka monta kukin sai. Samalla opiskelijat tutustuvat toisiinsa, harjoittelevat laskemista suomeksi, näkevät sanan kirjoitettuna, kuulevat sen lausuttuna sekä näkevät esineen konkreettisesti ja pitävät hauskaa.

” Yläkäsitteiden alle luokittelu on kuulostaa siltä, että sitä voisi käyttää digitaalisten tunteiden käsitteitä

opetellessa myös. Pienimuotoinen kisa tekee käsitteiden opiskelusta myös mielekäästä.”

Oppija-opettaja -roolien kääntäminen ympäri

Anna opiskelijalle tehtäväksi opettaa omaa kieltään opettajalle ja muulle ryhmälle. Anna opiskelijalle valmis runko opetettavista asioista, jotka tulee osata sekä omalla kielellä että suomeksi. Opetustuokion aikana opiskelijan on osattava kertoa kaikille, mitä mikäkin suomenkielinen sana on hänen kielellään. Kun opiskelija opettaa tällä tavalla muille omaa kieltään, tulee hän opiskelleeksi samat asiat myös suomeksi.

Opettajan kannattaa itsekin osallistua opiskelijan roolissa opetukseen ja uusien sanojen harjoitteluun.

“ Oppilaiden mielestä on ollut hauskaa ja vapauttavaa huomata, että opettajan ääntäessä itselleen vierasta kieltä ei hänelläkään ääntäminen aina onnistu. Opiskelijat esimerkin kautta huomaavat, että tunneilla saa puhua, vaikkei sanat tai ääntäminen menisikään oikein.”

Tunnin lopuksi voidaan pitää kaikille avoin kyselytuokio sanoista ja ilmaisuista sekä suomeksi että opiskelijoiden haluamilla kielillä. Suomen kielen opiskelun alkuvaiheessa tämä menetelmä on koettu motivoivaksi, innostavaksi ja aktivoivaksi. Se toimii erityisesti silloin, jos kunkin opetettavan kielen puhujia on ainakin kaksi ja he pääsevät tekemään ryhmätyötä.

Seppo-pelin avulla toiminnallista kielen oppimista

Seppo-peli soveltuu monella tapaa maahanmuuttaneen oppijan opetukseen. Opetuksessa sitä voi käyttää opiskelijoiden kanssa jo aivan alkuvaiheessa, silloin, kun opetellaan sanoja ja käsitteitä ja tutustutaan kouluympäristöön.

[Magical Learning Moments- Seppo.io](https://www.seppo.io)

Mallioppiminen ja mallintaminen

Mallioppiminen on tärkeää kielitaidottoman tai vasta kieleen tutustuvien

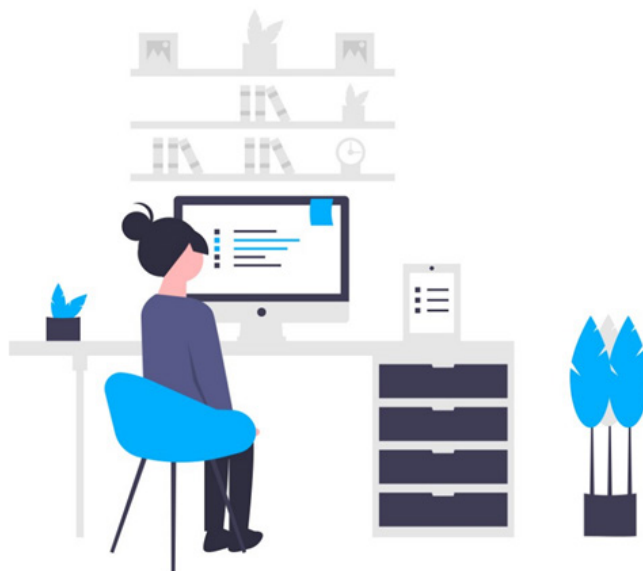

kanssa, kun opiskelijalla ja opettajalla ei ole yhteistä kieltä. Opetuksessa on tärkeää keskittyä liian selittävän puheen sijasta opeteltavan asian näyttämiseen ja konkreettiseen tekemiseen. Tapa toimii niin matematiikan yhtälöiden harjoittelemisessa, hiusten leikkaamisessa kuin kalan fileoimisessakin. Eri maiden kulttuureissa on erilaisia tapoja tehdä erilaisia tehtäviä, joten arvioi tapauskohtaisesti niiden toimivuutta ja työturvallisuutta.

1. Näytä opeteltava asia ensin itse. Käytä vain keskeistä sanastoa kuvatessasi toimintaasi ja tekemääsi asiaa.
2. Jätä esille tekemäsi malli, jota opiskelijat voivat käyttää mallina tai kopioida sen itselleen talteen.
3. Opiskelija jatkaa tehtävän parissa annettua mallia tai esimerkkiä hyödyntäen.
4. Sanoita opiskelijan tekemistä: kun huomaat opiskelijan etenevän tehtävänsä kanssa, sanallista hänelle keskeiset termit ohjauspuheessa.
5. Jatka opiskelijan tekemisen sanoittamista: kun tehtävät alkavat sujua, käydään sanallisesti tehtävää läpi. Tässä kohtaa voi tarvittaessa hyödyntää myös muita kieliä kuin vain suomea.
6. Lopuksi käydään tehtävän termistö vain suomeksi läpi.

7. Digitaaliset tuen menetelmät

Länsimaisen näppäimistön harjoittelu

Koti Suomessa -sivuston tehtävät ovat aivan loistavia, kun halutaan oppia hiiren käyttöä ja opetalla käyttämään länsimaista näppäimistöä. <https://koti-suomessa.fi/web/site-82538/state-jurdimbsei/page-105579>

” HYVÄ! Haasteena usein, että komennot on englanniksi, ja jos ei osaa englantia, niin on aika vaikeaa hahmottaa logiikkaa.”

” Tämä sivusto oli hyvä, käväisin sitä katsomassa ja vinkkasin eteenpäin opettajille.”

Digitaitoharjoitukset

Opiskelijoille kannattaa opettaa digitaitoja heidän oman elämänsä näkökulmasta käsin. Olen saanut vastaanottaa monta hienoa esitystä ruokakulttuureista, tavoista ja erilaisista hienoista paikoista. Alla esimerkkejä sopivista sisällöistä:

- Kela-asiointi on tärkeä juttu.
- Oman osaamisen esittely esim. Word-tehtävänä on toiminut hyvin.
- PowerPoint-esityksen teemme aina heidän omaan kulttuuriinsa liittyen. Näin esityksen ja PowerPointin tarkoitus on helpompi hahmottaa ja ymmärtää.

” Uuden opettelu tutun aiheen äärellä sujuu varmasti helpommin kuin kahden vieraan asian työstäminen. Hieno idea!”

Youtube-kanavan ja -videoiden käyttäminen osana opetusta

YouTube toimii mainiosti kännykällä ja on monelle maahanmuuttajalle ainoa henkilökohtainen väline päästä internettiin. Omalle YouTube-kanavalle on yksinkertaista nauhoittaa videoita tietokoneella suoritettavista prosesseista, kuten työmarkkinatuen hakemisesta verkossa tai Kelan sivuilla navigoinnista.

Videolle tulee tallentaa tarkasti, mitä verkkosivulla konkreettisesti tehdään ja miten sivuilla edetään prosessin aikana. Tärkeää on videokuvan lisäksi myös selittää sama suullisesti ja tekstitettyinä. Videoihin on helppo tehdä itse jälkeen päin puheselitteet sekä tekstitykset. Konekäännöstekstityksen saa halutulla kielellä tehtyä pelkkien ilmaistyykalujen avulla.

Uusien sanojen harjoittelu Google-kuvahaun avulla

Kuvahaku tuottaa kuvan käännettävästä sanasta. Kannattaa varata opiskelijoille tarpeeksi aikaa käyttää kuvahakua uuteen sanastoon tutustumisessa. Tämä kannattaa tehdä ennen aiheen käsittelyä oppitunnilla.

1. Valitse kuvahaun työskentelyyn sopiva hiljainen ja rauhallinen työskentely-ympäristö, jossa opiskelijan on mahdollista tarvittaessa pyytää apua.
2. Anna opiskelijan kääntää itsenäisesti tekstiä kuvakääntäjällä. Ole tarvittaessa tukena.
3. Käännöstyön aikana opiskelija oppii ja ymmärtää uusia sanoja. Se orientoi tulevaan yhteiseen tuntiin.

Kuvahaun avulla sanan kääntäminen on hyödyllinen keino esimerkiksi tilanteissa, joissa

- pelkän sanan käänös voi olla epäselvä tai sen konteksti ei aukea
- oppijan äidinkielen osaamistaso on niin heikko, ettei kirjoitettu käänös auta
- halutaan oppia ammattikielen sanastoa

chair

< All Images News Videos Maps : More

Tools

8. Ammatillisten opintojen ja työelämässä oppimisen tuki

Luokan tai työsalin tavaroiden paikkojen merkitseminen ja nimeäminen

Tavaroiden paikat kannattaa merkitä luokassa ja työsalissa kalusteoviin kuvin ja tekstein. Tämä helpottaa ammattisanaston oppimista ja oikeiden sanojen käyttöä: esim. kampa ei ole sama asia kuin harja. Helpottaa myös järjestyksen ylläpitoa.

Työvaiheiden valokuvaaminen ja videoiminen

Valokuvien ja videoiden avulla opiskelijat voivat tutustua ennakkoon uusiin teemoihin ja tehtäviin. Näin opiskelijoiden epävarmuus vähenee. Menetelmä auttaa opiskelijaa myöhemmin keskittymään ja kehittämään varmuutta itse tunnin aikana tehtävään työhön.

1. Kuvaa haluamiasi työvaiheita, raaka-aineita, työvälineitä, reseptejä ja muuta olennaista.
2. Lähetä kuvat ja videot S2-opettajalle.
3. Opiskelijat tutkivat kuvia ja videoita S2-tunnilla ja nimeävät kuvien ja videoiden sisältöä, jotta myöhemmin tehtävän parissa toimiminen olisi helpompaa.

” Me olemme myös tehneet näin, että esim. lukutehtävän menee ensin S2-opettajalle ja opiskelijat käyvät ennalta läpi. Tämä on todetusti hyvä idea.”

.....

” Sanojen ja käsitteiden läpikäyminen ennen ja vielä opetuksen jälkeenkin on hyvä juttu. Meillä tätä tehdään myös opva-päivinä.”

.....

“ Toimivaa on yhteisopettajuus työsalitunneilla erityisopettajan ja ammattiohjaajan kanssa. “

.....

ThingLinkin avulla visuaalista oppimista

ThingLinkin avulla voidaan rakentaa visuaalisia ja havainnollistavia oppimiskokemuksia. 360°-kameralla kuvataan haluttu tila ja videoissa käytetään selkosuomea puhuttuna ja tekstityksenä. ThingLinkin avulla toteutimme opiskelijoiden kanssa hiusalalla erilaisia videoita asiakkaan vastaanottolanteesta, asiakkaan suojaamisesta, hiusten pesusta ja hoidosta, permanenttikäsittelystä, tyvivärin levittämisestä jne. Nämä videot liitettiin ThingLink -alustalle ja niitä sai käydä katsomassa sieltä niin usein, kun tarvitsi.

Materiaali hyödynnettiin QR-koodin avulla, joka löytyi Pinja-alustalta. Kuvassa oli kohtia, jossa oli pilkottuna hiusalalan työtehtäviä ja ammattivälineistöä. Kalusteiden ovissa luki suomenkieliset nimet, joiden avulla S2-opiskelija oppi ammattisanastoa.

[ThingLink: Rakenna visuaalisia oppimiskokemuksia interaktiivisten kuvien, videoiden ja 360 median avulla](#)

“ ThingLink on siitä erityisen hyvä, että opiskelija saa helpon konekäännöksen myös omalla kielellään itse sovelluksessa.”

.....

HOKS-lomakkeen täyttö ennen HOKS-keskustelua

S2-opiskelijoiden ohjauksessa HOKS-lomake täytettiin yhdessä ennen HOKS-keskustelua, jolloin minulla oli pohjatietoja HOKS-keskusteluun enemmän. Tällöin pystyin paremmin poluttamaan opiskelijan opintoja.

“ Selkeä HOKS-lomake on tosi tärkeä.”

.....

ePerusteet ja arviointikaavakkeen täyttäminen

Monet maahanmuuttajaopiskelijat ovat aika hyviä puhumaan suomen kieltä, mutta luetun ymmärtäminen tai kirjoittaminen on haasteellista. Tämä tapa vaatii aikaa, mutta mahdollistaa opiskelijalle asioiden sisäistämisen suomeksi.

1. Käymme läpi ePerusteita pieni osio kerrallaan. Mukana on työyhteisöstä joku, joka osaa kääntää tekstiä tarvittaessa. Opiskelija tekee muistiinpanonsa omalla äidinkielellään.
2. Annetaan tämän jälkeen runsaasti aikaa opiskelijan käydä vielä itse rauhassa tutkinnon perusteita kotona läpi.
3. Myöhemmin mennään yhdessä opiskelijan kanssa tietokoneen äärelle täyttämään arviointikaavaketta. Opiskelija kirjoittaa arviointikaavakkeeseensa kohta kohdalta, miten hänen työssään täytyvät ePerusteiden vaatimukset. Opettajan rooli on tarkkailla kirjoittamista.
4. Opettaja sanoo ääneen väärinkirjoitetut sanat. Hän toistaa sanan niin monta kertaa ääneen kuin on tarpeen, tarvittaessa tavuittain. Usein kaksoiskonsonantit tai -vokaalit tai ä ja ö tuottavat vaikeuksia.
5. Näin edetään pieni osio kerrallaan. Rauhallisessa tahdissa tehtynä on maahanmuuttajaopiskelijan helpompi sisäistää asioita suomeksi.

Työkirja

Olemme tehneet tutkinnonosittain ammattitaitovaatimuksista ns. työkirjat, joita opiskelijat täyttävät ohjatusti ja itsenäisesti sekä teoriaopintojen että työelämässä oppimisen aikana. Työkirjoissa ammattitaitovaatimuksia on

avattu selkeämmälle suomen kielelle, jotta se olisi opiskelijoille helpommin lähestyttävää ja ymmärrettävää. Työkirjassa on myös kysymyksiä, joiden avulla ammattitaitovaatimuksia on konkretisoitu ja pilkottu pienempiin osiin. Kysymykset liittyvät sekä tietoon että tekemiseen: opiskelijat vastaavat, mitä tietävät asioista. He kertovat myös, miten tekevät asioita työpaikalla.

“ Työkirja auttaa opiskelijaa asioiden ymmärtämisessä, ja opettaja näkee, miten opiskelija hahmottaa ja ymmärtää opittavaa asiaa ja siihen liittyviä käsitteitä. “

.....

“ Lisäksi työkirjan avulla harjoitellaan suomen kielen lukemisen ja kirjoittamisen taitoja.”

.....

Ekampus

Ekampus on maksullinen ravintola- ja cateringalan tutkintojen opiskeluympäristö maahanmuuttaneille. Sieltä löytyy ammattiteoriaa ja -sanastoa selkokielellä sekä englanniksi että ruotsiksi. Sanat on yhdistetty erittäin hyvin kuviin ja ne on myös mahdollista kuunnella halutessaan. Sopii käytettäväksi myös niiden opiskelijoiden kanssa, jolla on heikko englannin kielen taito. Opettaja voi luoda oppimistehtäviä ja testejä opiskelijoille. Ekampus sisältää myös valmiita taitotasotestejä. Ammattisanastoa voi opiskella pelien avulla. Alan työtehtäviä voi myös opiskella alan videoita katsomalla. <https://ekampus.fi/Ekampus>

“ Hygieniasisällöistä voisi olla hyötyä myös mahdollisesti muissa tutkinnoissa.”

.....

“ Maahanmuuttaneille Tuva-opiskelijoille sopii hyvin sivuston osio Ruokaa Jess, missä on erittäin hyvät kuvat työvaiheittain ja työvaiheet selitetään selkeästi.”

.....

Kirjavinkki: Kokataan suomeksi

Julia Kempin kirja, Kokataan suomeksi, vaikuttaa hyvälle oppimateriaalille.

” Kommentit: Minä olen käyttänyt maahanmuuttaneiden elintarvikealan opiskelijoiden kanssa Julia Kempin kirjaa. On erinomainen!”

.....

Sakkyn materiaalipankki

Sakkyn sivustolta löytyy paljon materiaalia ammattiopintojen tukemiseen sekä maahanmuuttaneiden ja työnantajien kohtaamiseen työelämässä. Sivustolta löydät mm. eri aloille tehtyjä sanastoja selkeällä suomella. [Materiaalipankki](#) | [AMOS](#) | [Savon ammattiopisto \(sakky.fi\)](#)

“ Tähän todella kannattaa tutustua! Löytyy paljon asiaa.”

Duunikoutsi

Sivusto sisältää tietoa työelämästä suomen, ruotsin, somalian, arabian ja venäjän kielellä. [Duunikoutsi](#)

Ohjaan.fi - tukea ja työvälineitä työelämässä oppimisen ohjaukseen

Sivustolta löytyy työvälineitä työelämässä oppimisen ohjaamiseen, mm. työelämässä oppimisen muistilistoja useammalla kielellä [Ohjaan.fi](#) | [Tukea ja työvälineitä työelämässä oppimisen ohjaukseen](#)

Sivustolta löytyy myös ohjeistusta, kuinka tukea ja ohjeistaa erilaista oppijaa. Monet näistä asioista sopivat erinomaisesti myös maahanmuuttajien opetukseen ja ohjaamiseen. [Erilaiset oppijat työpaikalla](#) | [Ohjaan.fi](#)

Kielituki - opas työpaikalle

Opas on muokattu tanskalaisen Skive Sprog Centerin laatimasta oppaasta, johon on kerätty heidän saamiaan pedagogisia kokemuksia kielen oppimisesta työpaikalla. Oppaan muokkaaminen Suomen oloihin sopivaksi rahoitettu NoCo –projektissa, Nordplus Voxen –hankerahoituksella. Tarkoituksena on antaa työpaikoille työkaluja, joiden avulla tuetaan ja kehitetään maahanmuuttaneiden työntekijöiden kielitaitoa. [Kielitukiopas.pdf \(salpaus.fi\)](#)

Matkalla ammattiin

Matkalla ammattiin -materiaalista löytyy käännettyä ja kuvitettua tietoa maahanmuuttaneiden aikuisopiskelijoiden ohjaukseen ja urapolun pohdintaan. Materiaali on kehitetty Opin portailla satakunnassa –hankkeessa ja se löytyy Diakin verkkosivuilta.

<https://opinportilla.diak.fi/valitse-oma-polkusi-2/>

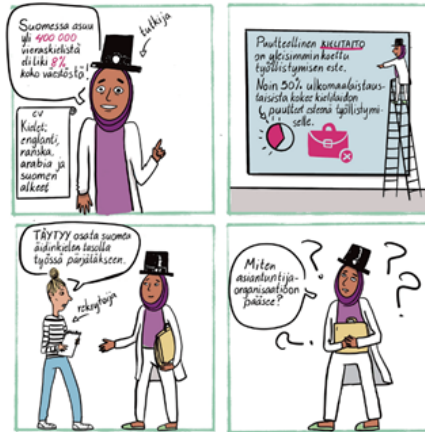

THL:n kielitietoisen työskentelyn vinkit

THL:n sivuilta löytyy paljon hyvää materiaalia kielitietoisen työtöiden kehittämiseen työelämän eri vuorovaikutustilanteissa:

<https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kielitietoinen-tyoskentely>

Kielitietoisuuden tarve työelämässä

thl Työterveyslaitos
Lähde: THL 2022, kuvittaja Warda Ahmed, thl.fi/moninaisesti

Työkalupakki

Työkalupakki on painettu opas, kaksipuoleinen viuhka, erityisen tuen opiskelijoiden tukemiseen ja ohjaamiseen työpaikalla. Se sopii erinomaisesti myös maahanmuuttaneiden tukeen, etenkin jos opiskelijalla on myös erityisen tuen tarpeita. Työkalupakista hyötyvät kaikki opiskelijan ohjausta tekevät.

Viuhkan ensimmäinen puoli kertoo perusasiat ammatillisesta koulutuksesta, erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen erosta, arvioinnista, mukauttamisesta ja poikkeamisesta sekä työelämäjakson toteutuksesta ja sen eri vaiheista.

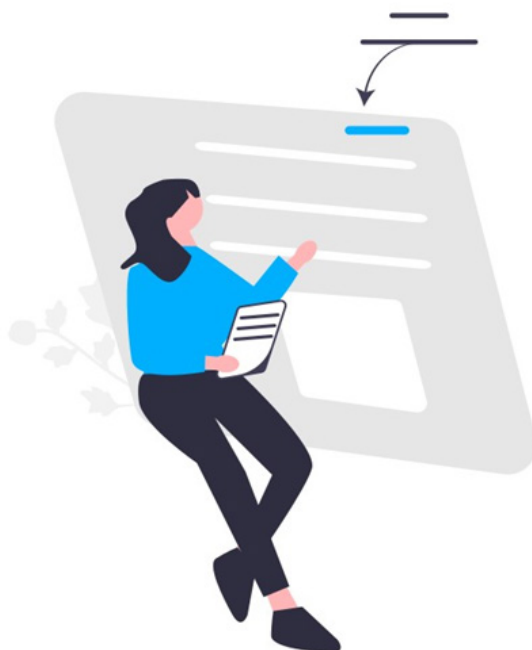
Toinen puoli avaa seuraavia tuen tarpeita ja keinoja: Minkälaisia tuen tarpeita voi olla? Miten tuen tarpeet näkyvät työpaikalla? Miten voin ohjata ja tukea opiskelijaa työpaikalla?

[Erityisen tuen työkalupakki työpaikkaohjaajille – Spesia verkkokauppa](#)

Kuva: Jarno Virtanen

9. Muut menetelmät ja vinkit

Palvelutarpeen arviointiväline Crear

Crearin avulla voidaan kartoittaa opiskelijan opiskelukykä ja -taitoja, urasuunnittelutaitoja, työllistymistaitoja, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä toimijuutta. Crear-arviointi auttaa henkilöä hahmottamaan, miten hänellä menee elämän eri osa-alueilla. Vastaamalla kysymyksiin hän saa tietoa, joka ohjaa häntä kehittymään tulevaisuuden tarpeita varten. Kielinä ovat suomi, ruotsi, englanti ja selkokieli.

[CREAR - digitaalinen palvelutarpeenarviointi](#)

Ruori -arviointimenetelmä

Ruorin avulla kartoitetaan opiskelijan toimintakykyä, opiskeluvalmiuksia sekä tuen ja ohjauksen tarvetta. RUORI-arviointi muodostuu neljästä eri osa-alueesta: voimavarat, oppimis- ja työskentelyvalmiudet, yhteistyötaidot sekä arjen ja asumisen taidot.

[RUORI-arviointimenetelmä - Ammattiopisto Luovi](#)

Minästä kiinni ja Kielestä koppi

Minästä kiinni ja Kielestä koppi -oppimateriaalipari tuo oppijalle näkyväksi moninaisen identiteetin ja kielen kaikessa oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Materiaalin tehtävät tukevat oppijoiden oppimisedellytyksiä ja kulttuuri-identiteettiä, ja ne ovat tutkimusperustaisia. Oppimateriaalia voidaan käyttää kaikissa oppiaineissa sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kaikilla vuosiluokilla. Tehtäviä voidaan hyödyntää esimerkiksi nivelvaiheiden ryhmäytymisessä, kielivalintoihin valmistautumisessa sekä kodin ja koulun yhteistyössä. Nämä materiaalit saa ladata ilmaiseksi.

Kielestä koppi –oppimateriaali: <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Kielest%C3%A4-koppi-oppimateriaali.pdf>

Minästä kiinni –oppimateriaali: <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Minasta-kiinni-oppimateriaali.pdf>

“ Erityisen hyviä harjoituksia mielestäni: Sivulla 238 on Ammatit kuvahaun mukaan -harjoitus, jossa pohditaan eri ammatinharjoittajiin liitettyjä stereotyyppisiä ja sukupuolittuneita käsityksiä.”

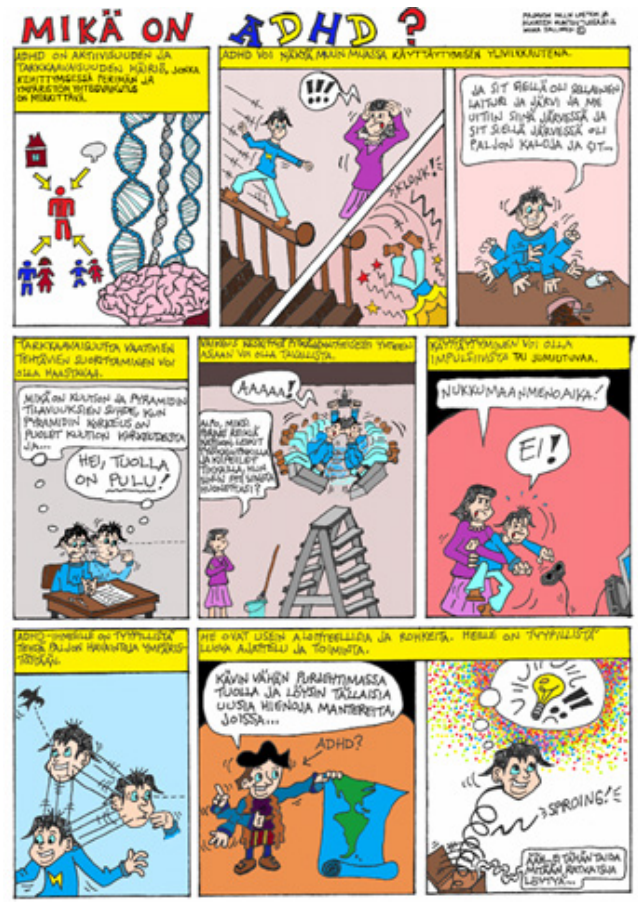
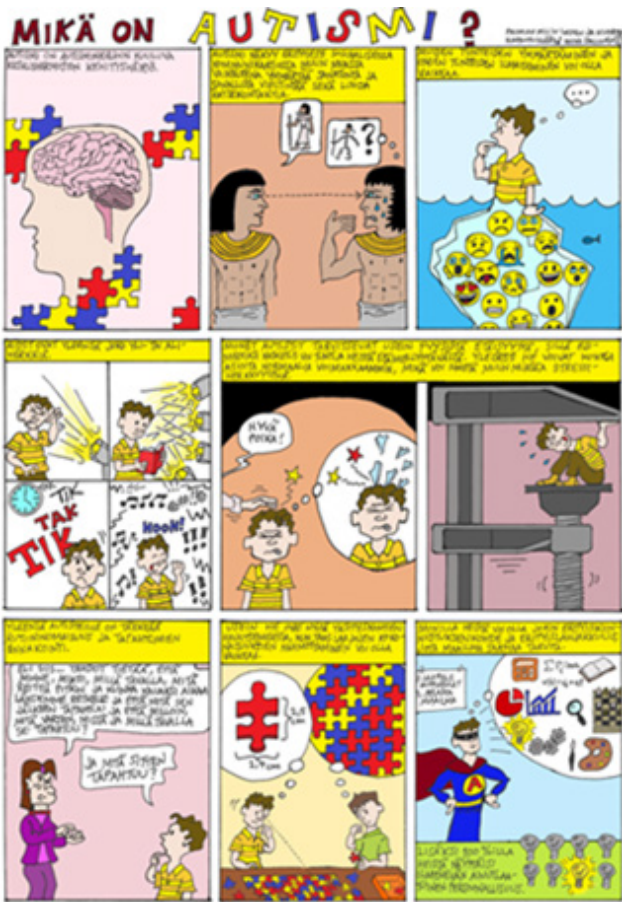
“ Sivulla 226 on puolestaan Kielitaito kautta aikain -harjoitus, jossa herätellään keskustelua eri kielten merkityksestä työelämässä ennen ja nykyään.”

Miika Sallisen sarjakuvat

Miika Sallisen sarjakuvat kertovat neurokirjon haasteista, kuten ADHDsta ja autismista. Sarjakuvat sopivat myös eri kulttuuri- tai kielitaustan omaavan ihmisen kanssa keskusteluun, koska kuva tukee tekemistä. Niiden avulla on helppo avata käsitteitä, jotka eivät ole tuttuja kaikista kulttuuripiireistä Suomeen muuttaneille. Sopivat edistyneelle suomen kielen oppijalle.

https://naenepsy.fi/vieraskyna/anna-aikaa-asperger-ihmiselle/?fbclid=IwAR-2bgPFemSTwagqArqjXqCa3ScIS-pXA8fXoYh9bMczPOL3lnUtwZnVpX_A

Opetushenkilöstön hyvien käytänteiden jakaminen

Kannattaa pitää henkilöstön, kuten esimerkiksi S2-opettajien, erityisopettajien ja kieltenopettajien yhteinen iltapäivä kielitietoisesta opetuksesta ja ohjauksesta. Ohjelmassa voi olla toiminnallisia harjoituksia ja täsmätietoisuuksia. Tärkeä on kokemus siitä, että voi samaistua suomi toisena kielenä-opetukseen.

“*Luodaan yhteistyötä halutuista aiheista, kuten ammattiaineiden integroinnista S2-opintoihin, yhteisopettajuudesta, oppimateriaalien muokkauksesta, tuesta koetilanteissa, työelämässä oppimisesta, näyttösuunnitelmassa avustamisesta, työpaikkaohjaajien ohjaamisesta kielitietoisiin käytänteisiin jne.*”

Vinkkilaatikko

Opettajilla voisi olla myös joku yhteinen vinkkilaatikko, johon voisi kirjoittaa, millaisia menetelmiä kukin on käyttänyt maahanmuuttajien opetuksessa. Opettaja voisi vinkiksi muille kirjoittaa, mitä etuja kunkin menetelmän käytöstä on ollut. Voisi syntyä hyviä ideoita siitä, millä tavalla saman tyyppisiä toimintamalleja voisi yhdistellä, kehittää ja jatkojalostaa.

Materiaalia rasismin vastaiseen työhön

THL:n sivuilta löydät paljon hyvää materiaalia monikulttuurisen opetuksen tueksi. Sieltä löydät mm. sivuston Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille - tietoa, taitoa, tunnetta. Se on kattava tietopaketti rasismin vastaiseen työhön. Koulutus on kehitetty osana Valtioneuvoston Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelmaa rasismin torjumiseksi.

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille>

